

Nabeschuwing

C. E. VAN DEN BAN-WILLINGE PRINS

Na een studiedag, zoals die op 1-12-1988 door de Vereniging voor Huishoudkunde is georganiseerd, is het goed de vraag te stellen, of met die dag is bereikt wat men er zich van had voorgesteld.

In de politiek-maatschappelijke discussie wordt nog onvoldoende onderkend dat de samenleving drijft op informele dagelijkse verzorging en dat voor deze verzorging, die mensen voor zichzelf en voor elkaar verrichten, "up to date" kennis en vaardigheden nodig zijn.

Deze stellingname vormde voor de VHN de uitdaging om de informele dagelijkse verzorging weer eens letterlijk en figuurlijk voor het voetlicht te halen, in eigen kring maar vooral ook daarbuiten. De studiedag, die hieruit resulteerde, had tot doel meer duidelijkheid te krijgen over de plaats en de kwaliteit van verzorging in de toekomst, daaraan consequenties te verbinden en verdere bekendheid te geven.

Samen zorgen in de toekomst?

In het ochtendprogramma is door *Anneke van Doorne* duidelijk aangegeven dat de mogelijkheden voor informele hulpverlening in de toekomst steeds beperkter worden, terwijl de hulpvraag verder toeneemt: meer werkende vrouwen, minder kinderen, voortschrijdende individualisering, aan de aanbods kant en meer alleenstaande (hoog)bejaarden aan de vraagkant. Bovendien blijkt onder de huidige ouderen de afhankelijkheid van informele hulp geen aantrekkelijk perspectief: zij willen wel zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, is daarbij hulp nodig dan doen zij bij voorkeur een beroep op professionele hulp. *Toos Jansen* beschrijft de informele hulp vanuit de ervaringen van de hulpverle(e)n(st)ers zelf. Uit haar onderzoek blijkt dat de "zorgbelasting" van de informele help(st)ers zelfs door de verzorgde en zijn/haar directe omgeving meestal sterk onderschat wordt. Haar

omschrijving van zorg, als méér dan een optelsom van praktisch handelen, n.l. een sociaal gebeuren waarin mensen ten opzichte van elkaar verwachtingen hebben en op een complexe manier van elkaar afhankelijk zijn, lijkt goed aan te sluiten op de stelling van *Hans Achterhuis*: als zorg ontbreekt stort het maatschappelijk bouwwerk in elkaar. Dat in de politiek-maatschappelijke discussie over de herverdeling van arbeid de informele arbeid vaak buiten beschouwing is gebleven is vanuit de historie wel te verklaren, maar het is hoog tijd voor een herwaardering, aldus *Hans Achterhuis*.

Voor de huishoudkunde ligt er een taak met vernieuwd enthousiasme de zorg uit de schaduw te halen en op het publieke terrein tot expressie te brengen. Een duidelijke boodschap, die vraagt om verdere activiteiten!

De drie sprekers van het ochtendgedeelte hebben samen een krachtige tijdbom geplaatst onder de huidige thuiszorgpolitiek: de maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een ànder antwoord, waaraan huishoudkunde een wezenlijke bijdrage heeft te leveren.

Verzorgen is een vak

Tijdens het middagedeelte zijn in de workshops actuele onderwerpen op het terrein van de kennis en vaardigheden voor de huishoudvoering aan de orde geweest. Onderwerpen die stuk voor stuk wel op de politieke agenda staan, maar die niet in hun onderlinge samenhang met de kwaliteit van verzorging bekeken worden: budgetproblemen, voeding en gezondheid, consumentenzaken, milieuzorg en huishoudonderwijs. Uit de stellingname in alle workshops spreekt een bezorgdheid voor de toekomst over het op peil houden van kennis en vaardigheden op deze terreinen. Het gaat daarbij in feite om de vraag: Hoe kan iemand leren om goed om te gaan met beperkte financiële middelen, te kiezen uit een onoverzichtelijk en sterk veranderend aanbod van goederen en diensten in verleide-

lijke reclameverpakking, te zorgen voor een goede gezondheid door een verantwoorde voeding en oog te hebben voor zijn of haar bijdrage aan een schoner milieu, als daarvoor niet een stevige basis wordt gelegd in het onderwijs?

Als het gaat om een politiek antwoord wordt maar al te gemakkelijk verondersteld dat informele overdracht van kennis en vaardigheden binnen privé-huishoudens de basis voor verzorging legt, de voorlichting kan dan in deze visie voor aanvulling naar behoefte zorgen. Maar als de verhoogde eisen op het gebied van verzorgingskennis en vaardigheden bekeken worden in samenhang met ontwikkelingen als vrouwenemancipatie en individualisering, dan is het duidelijk dat het huidige politieke antwoord een goedkope illusie is die wel eens heel duur uit zou kunnen pakken.

Aan het werk dus, VHN, vakgroepen Huishoudkunde van LU, Lerarenopleidingen en THW's! In een constructieve samenwerking moet het toch mogelijk zijn eigen antwoorden uit te werken en daarvoor een politiek-maatschappelijk draagvlak te vinden? Als de studiedag een aanzet vormt voor hernieuwde gezamenlijke activiteit in deze zin, dan is dat een tastbaar bewijs dat zij aan haar doelstelling beantwoordt heeft. Het Tijdschrift voor Huishoudkunde houdt u op de hoogte!

Auteur

Ir. C. E. van den Ban-Willinge Prins, voorzitter bestuur Stichting Voorlichting Huishoudwetenschappen, postbus 391, 6700 AJ Wageningen.

Introductie-/begeleidings- bijeenkomsten

voor docenten die kennis willen maken met of ervaringen willen uitwisselen over de onderwijsleerpakketten

Gezondheidskunde en Huishoudkunde

Data en plaatsen van de bijeenkomsten (allen van 15.00 tot 17.00 uur).

donderdag 23 februari 1989

Hotel "Amersfoort"
Stichtse Rotonde 11
3818 GV Amersfoort

dinsdag 7 maart 1989

Grant Hotel "Wientjes"
Stationsweg 7
8011 CZ Zwolle

donderdag 9 maart 1989

Hotel "Lion d'Or"
Kruisweg 36
2011 LC Haarlem

dinsdag 14 maart 1989

Hotel "Haarhuis"
Stationsplein 1
8611 KG Arnhem

donderdag 16 maart 1989

"Oranje Hotel"
Stationsweg 4
8911 AG Leeuwarden

dinsdag 21 maart 1989

Cultureel Centrum "Oranjerie"
Kloosterwandplein 12-16
6041 JA Roermond